Opłata pocztowauiszczona ryczałtem.

Рік II. Луцьк, Неділя дня 3 Липня 1927 р. Ч. 27 (34.)

Українська Громада

Орган Української Національної Думки

Виходить що-неділі.

Ціна 20 гр.

Адреса редакції й адміністрації: ЛУЦЬК на Волині, Алеї Б. Хороброго, 70

Передплата: в краю: на 1 місяць 1 зол., на чвертьрічно 3 зол., на пів року 5 зол. 50 гр, рік 10 зол.; за границею: на рік 2 америк. доляри або їх вартість в иншій валюті.

Рукописів не звертається.—Оголошення після умови. Непідписаних дописів не приймається.

Мійські вибори не за горами.

Вже не далеко ті дні, коли за селом іспит національної зрілости й свідомости здаватиме місто. По виборах сільських і по підготовці до виборів мійських бачимо, що вибори йдуть під гаслами національними. Зокрема польські праві й ліві угруповання у тій важній хвилі об'єдналися, щоби рятувати „польскість“ міст на наших землях. Ту важну хвилю мусимо зрозуміти й як слід використати ми—українці. При виборах не сміє забракнути ні одного українського голосу, бо тільки наша масова, поголовна участь у виборах може запевнити нам успіх. Мешканці міст українці — готуйтесь до іспиту, щоб він був зразком для нашого села, а вже в найгіршому випадку, щоби хоч дорівняв селу. При голосованню не сміє забракнути голосу ні одного українця й українки, що мають виборче право.

Добра наука.

Помимо дуже короткого часу для підготовки до виборів наші селяне в більшости не занедбали виборів, а з ріжних кінців Волині напливають відомости, що вибори пройшли для нас українців відносно добре. Правда—відомости ці поки що загальні, подробиць ще немає, але все таки вони цінні й відрадні. Вони доказують, що наші селяне щораз більше розуміють і оцінюють важність громадських справ і з давної байдужности до них переходять до активности й громадські справи прибірають до своїх рук. Мусимо це ствердити, хочби в подрібних звітах про вибори найшлися й погані сторінки, хочби були де випадки, що несвідомість, темнота взяли верх. Не виключене, що такі випадки ще будуть повторюватись, але зате вже сьогодня бачимо, що випадки ці значно рідшають і верх над ними бере свідомість, розуміння громадської справи, почуття громадського обовязку.

Але ці вибори принесли нам ще й инше дуже відрадне явище; вони принесли нашим народнім масам цінний досвід в боротьбі між собою двох ідей: ідеї національної, яку заступає на всіх наших землях весь український національний табор, яку висуває в боротьбі за наші права й „Українська Громада“, і ідеї інтернаціональної, якої речником у нас є Сель-Роб, яку проповідує у нас „Наше Життя“.

При виборах наше громадянство відчуло дуже близько небезпеку, яка загрожує не окремим нашим групам чи партіям, а всьому нашому народові. При виборах наш селянин виразно бачив, як всіми способами йшли намагання провести до рад таких-же самих селян, але не українців, за рахунок українців, як ті неукраїнці спільно йшли за те, щоби собі вірвати щось за рахунок українців; як до цього змагалось чесними й нечесними способами. Наш селянин побачив, як виглядає на практиці селянська клясова єдність без ріжниці національности.

В обличчу тієї спільної для всіх українців небезпеки перед усіми стала велика конечність-спільної оборони;—у всій своїй величі стала перед нашим громадянством потреба національної єдности.

І диво—до останнього часу органи Сель-Роба обкидують український національний табор болотом, перестерігають селян і робітників перед своєю „буржуазією“, закликають до селянсько-робітничої єдности — звичайно — інтернаціональної, шлють селян і робітників на вибори з такими-ж гаслами. А в той час на місцях рядові сель-роби на селі шукають відповідних людей на своїх вибранців до ґмінних рад і коли їх находять—не питаються, до якої належать партії, що будуть робити в раді. Іх українська національність, їх людська чесність є достаточною запорукою, що на шкоду свого народу ділати не будуть. Знаємо випадки, де сель-роби свідомо підтримували члена Укр. Нац. Демократ. Об'єднання (УНДО), дарма, що сель-робівські лідери і їх органи особливо на УНДО всіх собак на кожному кроці вішають.

Це явище зайвий раз доказує, що національна свідомість нашого села росте. Це доказує, що в рішаючий момент наносному на нашому грунті інтернаціоналізмові місця у нашому селі немає. Це є заповідником, що на наших землях йде до торжества національної єдности. Це є заповідник скріплення наших народніх сил і у висліді — приближення сповнення наших завітних народніх мрій про волю, про власну хату, про власне господарство.

Привязання до своєї нації та її свободи є основою культури.

Де початок і де кінець.

Частенько можна у нас почути про дуже тяжкі,—просто страшні умови, серед яких приходиться тепер жити нашому українському народові,—гірших вже бути не може. Проте сміло можемо сказати, що не дуже багато в нас таких, що розуміють в повнім розмірі страхіття наших умов,—умов життя всього нашого народу, на всіх наших землях. Поняття страшних умов звязується в одних з польским пануванням, у других—з більшовицьким, у инших—з румунським, а в переважаючій більшости нашого селянства ті страшні життєві умови звязується просто з великими податками, з браком землі, а то й тільки недородом на полі.

А тимчасом те страхіття далеко ширше, далеко глибше і тільки той його розуміє, хто дивиться трохи дальше свого носа, хто судить про лихо не на підставі самих тільки фактів, але вглядає і в їх причини, в коріння, з якого виростають ті факти.

Не наміряємось тут широко обговорювати зачепленого питання. В нинішні часи роздріблення, розбиття нашого громадянства;—в часи шукання пророків, що малиб нас запровадити до землі обітованої;—в часи, коли, як ніколи, наплодилось у нас лжепророків, що замісць висвітлювати, затемнюють народові шлях до правди до вільного життя;—в часи, коли все таки лунає у нас спільний голос здорового громадянства, який кличе весь наш народ на єдиний правильний шлях до світлого завтра — шлях спільної праці й тяжкої боротьби;—в ті часи хочемо дати нашим читачам трошки матеріялу для обдумання.

Ще у всіх в памяти є 1000 літ тюрми з процесу у Володимирі. Ще в кращій, бо в зовсім свіжій памяти, є безтермінова і ріжнотермінова тюрма з процесу Луцького. Між иншим на два роки засуджений там і селянин Дмитрук; це так, між иншим.

Погляньмо тепер на отаку замітку Київської „Пролетарської Правди“ (25.V-27 № 141):

Справа контр-революційної петлюрівської організації.

Проскурів, 23 червня. Надзвичайна сесія окружного суду скінчила розглядати справу контр революційної Петлюрівської організації що складалась з 11 осіб.

Членів цієї організації ще в 1921 році завербували агенти закордонного Петлюрівського повстанкому, і завдання їх було й далі вербувати людей в озброєні групи для повстання проти Радвлади. Організація поширювала антирадянські листівки, оповістки, скликала зібрання, де обговорювався плян повстання, тримала звязок з повстанкомом та инш. Організація мала зброю, піроксилін та инші знаряддя. У наслідок „діяльности“ банди було забито низку радробітників та спущено з рейок вантажний поїзд.

На судовому слідстві всі обвинувачені визнали себе винними. Сесія присудила ватажків організації—Охременка, Шевчука та Лядецького до ув'язнення з суворою ізоляцією на 10 років та конфіскацією всього майна, одного—на 8 років, решту—на ріжні строки ув'язнення.

Усім засудженим заборонено перебувати на території Правобережної України протягом 3 років після відбуття кари“.

А ось ще замітка з газети „За Свободу“ (26.6 27 № 144):

Розстріли „одвітчиків“.

(Від нашого „За Своб“. кoресп.).

В звязку з убивством невідомим в Чигиринській окрузі голови районового виконкома Латуна, київське ДПУ розстріляло без суду і слідства 17-го червня двох заможних селян Грищенка й Дмитрука, включених першими у реєстр одвітчиків по Чигиринській окрузі“.

І тут судять і там судять. І тут Дмитруків, юків, енків і там те-ж саме. Ріжниця тільки та, що тут судять за комунізм, а там—за „петлюрівщину“. Але й тут і там судять українців, що живуть у себе та на свойому, але „не свойму“, що жити, як инші народи хочуть.

А ось, як кажуть, з иншої „бочки“.

Йдуть у нас вибори до самоврядувань. Що діється при тих виборах—кожний знає, та й таки в газетах про це багато пишеться. А ось маленький уривок з листа одного сільського інтелігентного парубка, що виїхав на Україну ще перед пятю літами та перед 2-ма тижнями повернув звідтіль. Його поміченя пише „Діло“, безпосередні, щиро передані і тому заслужують на повне довіря. (Діло“, 26.6-27 № 140).

„Вибори до рад відбувалися все в той спосіб, що партійний читав голосно лісту кандидатів і питав: хто против. Коли хто зважився піднести руку, той потім це важко відпокутував. Тому нічого дивного, що при останніх виборах не було ніяких спротивів, усі були „за“, тобто мовчали. При останніх виборах бували випадки, де инший комуніст предкладав другу лісту. Це робили члени опозиції. Та такого скоро в тій місцевости не ставало.“

Про наше життя тут пишемо, а ще краще всі знаємо. На иншому місці подаемо дописи з місць у київських газетах про життя нашого народу там. Зробіть з тим порівнання...

Не згадуємо тут вже про останні події на Закарпатській Україні, в Буковині та Бесарабії...

А рівночасно бачимо он що: польські комуністи в Варшаві підтримують збройно виступ зненавидженого ними марш. Пілсудского. Польські комуністи на Радянщині стягають зі всіх кінців поляків і створюють для них на нашій землі автономний район. — Польські демократи об'єднуються зі своєю

буржуазією, щоб рятувати на наших землях „польскосць“. Московська реакція величає московських комуністів за „собіраніе русскіх земель“ і навпаки—московські комуністи, свідомі свого упадку, скріплюють московські сили на чужонаціональних землях, підготовляючи тим грунт для „третьої Росії“.

І в той-же час пише „Наше Життя“ (26.6-27 № 26): „тих панків, які масненько тепер знова кажуть: „Не сваріться“, себто взивають до єдиного національного фронту, щоби знов їхня невеличка група ошукала працюючі маси, гоніть буком від себе на сто вітрів.“ — А рівночасно читаємо у відозві при „Професійних Вістях“ (26.6.27 № 13).—з того самого дерева ягідки: „Хай живе Бльок едности українських, польських і жидівських Робітників!“

Ще одна справа: Є у нас газетки по українськи писані, які тільки й те роблять, що величають Варшаву й оплюгавлюють все, що звязане з українським незалежницьким рухом. Знаємо їх джерела і їх вартість. — І є у нас газети, що знов тільки Москву величають і знов таки оплюгавлюють все, що з незалежницьким українським рухом звязане. — Яка-же цим ціна?..

Застановімось над тим всім, та постараймось врешті відповісти на питання: де тут початок і де — кінець?

По нашому—початок тут у віковічних змаганнях наших сусідів знищити нас—український народ, а кінець тому буде тільки тоді, коли у нашого народу не буде послуху сусідським наймитам, коли весь наш народ зрозуміє своє дійсне становище, свою дійсну силу і одною громадою стане **до праці, до будування своєї власної хати—держави.**

—-–

Селянсько-робітниче життя в „селянсько-робітничій державі“.

Наші умови праці.

Дрібне, невідрадне життя хатробітниці. Хатніх робітниць у Київі, що їх об'єднує спілка „Нархарч“ мало не 6.000

Умовини роботи цих робітниць такі, що не можна взяти на облік працю й не можна встановити 8 год. робочий день. Кажуть: „це не виробництво, нема у хатробітниць кваліфікації“.

Але, коли таку робітницю приймають на роботу, то вимагають від неї, щоб вона вміла: добре варити обід, прати білизну і прасувати її, глядіти дитину, натирати паркет та не бажала ні 8 годинного робочого дня, ані дня відпочинку. Обставини, в яких працює хатробітниця дуже важкі.

Кількатисячна й розпорошена маса підпадає під ріжні впливи наймачів, і не легко впевнити хатніх робітниць у тім, що вони дійсно є робітниці вільні, а не рабині.

Цікаво вказати на таке явище: наймач, що сам є член спілки та користується всіма досягненнями радвлади, звільняє робітницю тоді, коли вона стає членом спілки, ще й каже, що вона для його зробила „подлость“ тим, що стала членом спілки.

Наймачі, що ухиляються платити соцстрах та нарахування всіми силами впливають на робітницю, щоб вона не йшла до спілки, що спілка їй тільки нашкодить. Спілка „Нархарч“ тратить багато коштів і часу на виховання цієї тисячної маси і треба усунути ті перешкоди, що стоять на шляху її роботи.

(„Пролетарська Правда“ 3.29.V 1927. Ч. 120 Київ)

„Баринін“ соцстрах.

Прийшла селянка з села Євменки, Остерського району, Чернигівської округи, Лизавета Литвин до своєї дочки, що в наймах у м. Київі (Щекавицька вул. б. 5 пр. 6). Треба було поглянути, як живе дочка її Галя 17 років, як вона працює. Зайшла до дочки. Коли-ж дочка хвора. Кинулась мати до неї:

— Що з тобою, доне?

— Хвора я, мамо, вже більш як тиждень. До лікаря грошей 8 крб. понесла, а більш грошей мені „бариня“ не дають, бо кажуть що я повинна лікуватись на свої кошти. А в мене на руці пухир вискочив, треба було розрізати. Розрізав мені лікар пухиря і руку перев'язав. А „барині“ треба було в цей час сорочки прати. То як мені не можна було цього робити, „бариня“ дівчану найняли, а з мене за це здерли 3 крб.

Почала розмовляти Лизавета Литвин з „баринею“, а та їй:

— Забирай свою дочку, бо вона хвора. Щоб часом і мої діти від неї не набрались.

Заплакала мати:

— Куди ж я її візьму, коли ось пішки пройшла 60 верст, щоб дочку побачити. Дома й так їсти нічого, а з нею не знаю що й робити.

І щоб заспокоїти вередливу „барин\ю“ повела мати дочку до поліклініки, а там лікар дав їй папірця, що вона немає ніякої пошесної хвороби. Тоді все втихомирилось. А гроші дівчини наймички пропали. Пішла мати до дому.

Чудно, що Галя дівчинка працює в наймах з червня того року, чудно, що вона ще й досі не член спілки, а ще чудніще, що наймачі відмовляються її лікувати та ще й зароблені гроші у неї відбирають.

(Там-же)

Випровадили.

На Комуністичній вулиці ч. 7—5-7 кв. 5 живе гр. Цикліс з сім'єю. Сім'я 8 душ дорослих. Гр. Цикліс людина досить гарна із певним кляСовим почуттям, та тільки це почуття не поширюється на домашніх робітниць. Для хатньої роботи взяли робітницю Лобачову не члена спілки, а їм цього й треба було, як видно. Умову склали на словах. Вона умовилась, помісячно за 20 карб. прибірати, варити, мити, окрім прання білизни. А поза умовою їй нав'язали і прання білизни і це вона мусіла виконувати задурно. Щоденно працювала з 6 г. до 10 годин вечера 2 і пів місяця.

Одного разу робітниця Лобачева звернулась до дружини Цикліса з проханням допомогти їй вступити в члени спілки, та відповіла, що це річ складна й неможлива. Вдруге вона з цим самим проханням звернулась до громад. Цикліса, але той сердито відповів: „Не лізьте з своїм проханням“. Робітниця Лобачева на середині шляху не зупинилась, а пішла далі. Вона вступила до спілки Нархарч. Коли вона одержала членського квитка й увечері показала хазяям, ті зараз же її розщитали.

Цикліс сказав: „Далі через певні обставини, я держати вас не можу“. Гарна людина гром. Цикліс, та тільки погано вчинив він з робітницею Лобачевою, замість того, щоб направляти до організації — випровадив її до дому.

(Там-же)

Протекціонізм та кумівство.

Рік минув, як робітниця Ольга Урденко поховала свого чоловіка і почала поневірятись з немовлятком 2 років; день крізь день шукала та питала людей про яку небудь роботу. Ольгу знають і на біржі праці, знають і будинробітники Либеди та Січнівки, що працювали поруч з небіжчиком. Та нещастить куди-небудь улаштувати вдову на роботу.

Тільки недавно в буд. ч. 34—36 на вул. П'ятакова, які орендує спілка шкірників, звільнилось місце. Зраділа Ольга та швиденко на біржу праці. Приносить папірця завідувачеві будинків, а завідувач з посмішкою відповідає: „спізнилась, голубко!“ А на посаду прибиральниці улаштував свою знайому теж через біржу.

Через тиждень у б. ч. 16 на Пролетарській вул. прибиральниця пішла у відпустку. Приходить Урденко з відповідним папірцем із біржі до голови житлокоопу, щоб той підписав. І тут виявилося, що на посаду прибиральниці голова улаштував свою дружину, не члена спілки, без біржі праці...

[„Пр. Пр.“ з 11.6 27 Ч. 130]

Визискують жіночу працю.

[Ворзель, Гостомельського району]

Ворзельський племінний розплідник наймає з села Яблуньки жінок садовити картоплю. Платять по 80 коп. на день.

Завідувач племрозплідника мабуть не знає, або зовсім не читав законів про працю й про 8-годинний робочий день—селянки працюють за 80 коп. 10 годин. Вони примушені працювати, бо й 80 коп.—гроші.

Коли зауважувати завідувачу, він каже:

„У мене коні працюють до 5-ти годин, а тому я не можу їх праці переривати, щоб відпочивали.

Скаржаться селянки, що їх рівняють до коней.

А перерву можна-б було робити, бо й справді як о 12-й годині загуде гудок на цегельні й селяне хотять кидати роботу, завідувач каже:

— „У мене без чверті 12, попрацюйте ще“.

Мабуть у Ворзелі зокрема в племрозплідникові новий закон про працю видано, та инакше сонце сходить, кажуть селяне.

[„Пр. Пр“ з 17.5 27 Ч. 109]

Ще поживуть шкідники.

(с. Долина, Обухів. р-ну)

Коли розподіляли в районі сірчаний вуглець, щоб боротись з шкідниками на полі, то й нашому селу припало 3 пуди.

Знайшли велику сулію, сам голова поїхав до району. Заметушились селяне, раділи, що шкідникам доведеться здихати.

А з району привезли не отруту, а побиту сулію.

Знущання.

[с. Копилів на Київщині]

Копилівська Агрошкола наймала селян на роботу, щоб возили до фабрики колоди. Пообіцяв завідувач заплатити, скільки платить станція.

Закінчили роботу селяне та й прийшли за платнею.

— Скільки виплачує станція!— запитав зав.

— 8 к. за кубо-фут,—відповіли селяне.

Не повірив зав. селянам, а погнав їх аж до фабрики, за 10 верст за довідкою. Двічи ходили, принесли довідку.

Розірвав зав. папірця, вилаявся „молокососами“ вилаяв і по 6 коп. за кубо-фут заплатив.

(„Пр. Пр.“ 16.6. 27 Ч. 183)

РЕЗОЛЮЦІЇ

УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО ЦЕРКОВНОГО З'ЇЗДУ В ЛУЦЬКУ

5—6 червня 1927 року.

(Докінчення)

IV. По докладу „Справа Церковної Господарки“:

А. З'їзд констатує, що в церковній господарці Православної церкви в Польщі замість яких будь, але обовязуючих норм і правил (т. IX Зб. Зак. Рос. ст. 453, т. X, ст. 1711; Устав Дух. Консіст. 1883 р:, Інструкція Церков н. Старостам 1890 р., Інструкція настоятелям 1901 р.; Полож. о параф. Радах 1905 р. і Всеукр. Церк. Соб. 1918 р. і др.) запанувала сваволя церковно-адміністраційних чинників, котра проявляється одночасно з безпляновістю господарки в нечуванім позбавленні нижчого духовенства і мирян права голосу в справах розпорядимости майном, укладанні епархіяльних бюджетів та контролі в їх виконанні і взагалі в справах церковної господарки. Постоятелі парафій і церковні старості повинні памятати, що всяке неправне видаткування гроша, офірованого на діло Боже, є святокрадством.

Виконавчий Церковний Комітет має домагатися знесення поборів від церков і духовенства, котрі є переобтяжені тими поборами зза нераціональности і безконтрольности церковної господарки.

Б. З'їзд стверджує, що Православна Церква жадним законом непозбавлена свого майна, одначе не може ним роспоряджуватись, через те, що це право розпорядження церковним майном незаконно захопила Польська світська влада, видавши декрет 18.XII. 1918 р. про приняття під свій тимчасовий заряд майна Православної Церкви та поширивши цей декрет розпорядженням Ради Міністрів від 9.VIII-1921 р. на Волинь і Полісся.

З'їзд домагається знесення декрету від 18.XII 1918 р. і розпор. Ради Міністрів від 9.VIII 1921 р., як суперечних з конституцією Польської Держави, та настоює на цілковитому звороті Православній Церкві всього її майна. Зокрема З'їзд домагається звороту сотки замкнених церков на Холмщині і Підляшші, які видані на руїну часу, бо стоять без вікон і дверей з продіравленими дахами.

З особливою силою З'їзд підкреслює, що згідно з історичним походженням церковного майна та на підставі каноничного устрою (Пр. Антіох. Соб. 25) власником церковного майна є не сама церковна влада, але вся віруюча громада, самий церковний нарід, бо тільки він творить Церкву.

Резолюція в справі церковного життя на Поліссі (по пункту програму З'їзду „Справоздання з місць“).

Заслухавши доклад про стан церковно-релігійного життя на Поліссі, З'їзд констатує, що Поліська епархія, яка на 2/3 складається з українських повітів, знаходяться під автократичною управою Еп. Олександра (Іноземцова), що скликувані ним т. зв. епархіяльні З'їзди з участю призначених делегатів з поміж духовенства і церковних старостів ні в якому разі не можуть вважатися за вияв соборности в управлінні епархією, що З'їзди ці не відбивають потреб і бажань віруючого православного українського населення Полісся, що постанови таких З'їздів про виключне панування в церкві мови церковно-слов'янської як Богослужбової, а в проповіді і навчанні релігії мови російської є суперечні навіть з постановами Св. Синоду про виявлення волі українського православного населення в ціх справах, а через те народу нашого необовязують.

Стверджуючи систематичне нищення усяких проявів національно-релігійних домагань українського населення з боку Еп. Олександра та гонення на нижче духовенство, яке чим небудь виявить свою прихильність до релігійних бажань людности, З'їзд домагається негайної санації стосунків в Поліської епархії, виділення з тої єпархії повітів, заселених українською людністю, та призначення до Поліської єпархії Єпископа українця.

„Страхополох те тільки й знає,
Що страшні думки має“.

ВІСТИ з ВАРШАВИ.

(Від нашого кореспондента).

Один день сойму.

Як ми повідомляли вже, 20 ц. м. відбулося перше засідання надзвичайної сесії сойму. Цим разом з нагоди відкриття сесії не роблено ніяких парад, ніхто не турбувався про те, чи сойм буде „стояти чи сидіти“ при читанні декрету про відкриття сесії, ба— сойм відкрито не то без жадного шуму, але й при глухій мовчанці. Во ось на урядових кріслах у соймі не сидів ані один міністр — і до кінця засідання ніхто таки з уряду у соймі не з'явився. Декрет про відкриття сойму прочитав маршалок сойму, а ціле засідання було присвячене справі внеску, що сойм має сам себе р о з в я з а т и. Цю постанову сойм таки ухвалив, і то з подиву гідним поспіхом бо протягом одного засідання. Правда, сталося при цьому досить кумедна річ. Бо підчас другого голосування при т. зв. третьому читанні, (це була препізна ніч) довелось стягати послів, (де-хто тоді, був на коритарах), щоб набрати потрібну до цього половину числа всіх послів. Закон врешті формально перейшов, але морально сойм знов дав собі прикрий поличник, бо виявив ганебну байдужність польських послів і легковаження собі посольських обовязків навіть у такій взжливій справі, як зміна конституції і то у точці спеціяльних прав сойму. Отже з одного боку той перший день надзвичайної сесії зазначився: легковажною поставою уряду відносно сойму і самих послів —д себе самих! Хороша інституція, що?!

Новий замах на ординацію.

Польська правиця вилізла з новим проектом зміни виборчої ординації до сойму. Цим разом цей проект ще коротший від попередніх і ще прозоріший. Згідно з отим проектом операцію переводиться виключно на мандатах і виборчій географії (округах) „східних кресів“, себ-то коштом українців і білорусинів. Замість дотеперішньої кількости 90 послів зі східних земель, передбачається лише 60, а крім того мається на сході створити великі виборчі округи, а то таким чином, що нпр три дотеперішні в о л и н с ь к і округи (Ковель-Луцьк Кремянец) мається стягнути в одну округу; так саме дві дотеперішні поліські виборчі округи (Бересте-Пинськ) творили-би одну. Таким способом запевнено би ще мандати розпорошеним по Волині й Поліссю полякам.—Над тим проектом радила спеціяльна підкомісія Конституційної Комісії, але згоди на проект не добула. Ліві польські партії заявилися проти цього яскравого насилування громадянських прав українців і білорусинів, а самі представники „нац. меншостей“ виступили проти проекту дуже г о с т р о. П о с о л Х р у ц ь к и й звернув увагу на безглуздя політики польської правиці, яка хоче знов душити ненависні їй „меншости“, хоч якраз тепер міжнародне положення (конфлікт з Совітами) повинно казати Польщі з отими „меншостями“ рахуватися.—Над проектом „Хієно-Пяста“ радитиме ще повна Конституційна Комісія, але либонь нічого з того не вийде.

Законопроекти про самоврядування.

Невважаючи на виразний спротив усіх „національних меншостей“ у соймі, Адміністраційна Комісія таки перемолола великий штудерно змайстрований законопроект про сільське, мійське і повітове самоврядування і передала його на руки маршалкові сойму. Таким робом ці закони входять на чергу нарад найблищих засідань сойму.

Скандал із позичкою.

Від ряду місяців уся польська т. зв. публична опінія (загальна думка) є підбадьорувана надією на американську позичку. Уряд ніби весь час мовчав, але те, що казав він і за нього всі „добре поінформовані“ газети, казало сподіватися, що дощ долярів ось-ось не сьогодні-завтра, спаде на Польшу. Аж раптом бахнуло, як грім із ясного неба, що п о з и ч к о в і п е р е г о в о р и з і р в а н і. Уряд заперечує: зірвання переговорів, мовляв, нема, але наступає „перерва до осени“. Як пояснення подається „кепську конюктуру (погані обставини)—американський капітал ніби-то заанґажований тепер у відбудові околиць, знищених повінню ріки Міссісіпі, то знов чуємо, що завинив несер'йозний посередник—один париський банк—але фактом є, що позички нема, і що її довгенько — не буде. Наслідки того позичкового краху не дали на себе довго ждати: на варшавській біржі на лоб-на шию злетіли акції Банку Польського, а за ними всі инші промислові папери.

Що діється в світі.

ПОЛОЖЕННЯ В СОВІТАХ.

По всій території СРСР переводяться арешти, розстріли і масові адміністраційні зсилки на Сибір всіх хоч скільки небудь запідозрених в т. зв. „контр-революційности“. Арештовують і своїх „неблагонадьожних“ комуністів, як напр. 18.VI. переведені масові арешти серед молодшого командуючого складу з членів компартії частин петербурської залоги.

Опозіція проти проводу компартії і диктаторського уряду Сталіна—Рикова чим далі тим більш підіймає голову. Троцький і Зінов'єв мають безперечно великі впливі і хоч з ними правовірні т. зв. „ленінці“ боряться, але зробити з ними, як зі смертними „контр-революціонерами“, бояться. Обмежуються тільки погрозами, що коли далі будуть „разсуждать“, то їх виключать з Ц. К-ту (тільки!).

20 червня в Москві в Сокольниках, близько села Богородського, виникла сутичка міліції з партійцями—опозіціонерами, що зібрались на нелегальну нараду, на котрій мав виступати Зінов'єв. Частину опозиціонерів, що оказували міліції спротив, арештовано.

Після розриву стосунків з Англією воєнні гасла і приготовання по всьому СРСР трівають. Разом з тим в краю зростає паніка. На Україні воєнні настрої більш ніж де инде, б це-ж „авангард революції!? чи власне „контр-революції“. Як і в Московщині, на всяких зборах на Україні ухвалюють протести проти загрози війни і наміру „світової буржуазії напасти на країну Рад“. Всі ці протести мають чисто „казьонний“ характер.

— З Риги повідомляють, що на Кавказі агенти ДПУ викрили широкс-розгалужену вірмено-грузинську проти-більшовицьку організацію, завданням якої було викликати повстання в Грузії й Вірменії. В звязку з цим до Тифліса виїхав Буденний для вияснення сітуації і протиділання. Переведено сила арештів.

Конфлікт між Совітами і Фінляндією.

В числі 20 розстріляних в Москві був б. полк. Єльвенгрен, фінляндський підданий. Довідавшись про розстріл його, фінлядський уряд запротестував перед Совітами. Вивязався обмін гострими нотами, але через те, що більшовики відмовились від якої будь сатисфакції за вбивство Єльвенгрена, Фінляндія на п е р е д о д н і з і р в а н н я з ними дипльоматичних взаємин.

Швайцарія не визнає СРСР.

На засіданні швайцарської Нац. Ради, президент швайцарської федерації Мотта, відповідаючи на інтерпеляцію в справі більшовицько-швайцарських взаємин м. и. заявив, що Союзна Рада ніколи не буде толерувати, щоби чужинці вели в Швайцарії більшовицьку пропаганду. Свою промову Мотта закінчив заявою, що в теперішніх умовах Швайцарія далека від думки про визнання СРСР.

Сітуація в Китаю.

Наслідком воєнних невдач північної армії марш. Чанг-Со-Лін оголосив себе диктатором Північного Китаю і головнокомандуючим збройних сил пекінського уряду. Під напором армії Чан-Кай-Шека, який наступає на Пекін, війська Чанг-Со-Ліна відступають. Згідно з останніми відомостями, Чан Кай-Шек заключив порозуміння з ген. Фенґом, якого дотепер підтримували Совіти. Обидва генерали в найскоршім часі мають зліквідувати комуністичний уряд і рух в Ханькоу, змусити агента Совітів Бородіна до опущення Китаю і усунути всякі більшовицькі впливи в Китаю. Після осягнення того всього ці генерали під гаслом національного китайського руху звернуть всі свої сили проти Чанг-Со-Ліна, якого вважають зрадником китайської справи. Положення решти більшовиків в Китаю дуже тяжке і ліквідації їхньої „лавочки“ можна в Китаю чекати дуже скоро.

Скасовання свободи штрайків в Англії.

24 червня англійський парлямент прийняв більшістю 354 чол. проти 139 в третьому читанню закон про обмеження свободи професійних спілок і права штрайків. Згідно ухваленому законові, всі штрайки рахуються нелегальними і будуть каратись. Рівнож забороняється всякі збірки на штрайкові цілі. В імени робітничої партії, яка голосувала проти ухвалення закону

З темнотою у спілці.

Як ми вже коротенько згадували — дня 16.VI ц. р. відбулося в противагу Українському Церковному З'їздові в Почаєві „Волынское Епархіальное Собраніе“. На початку „Собранія“ головуючий Митрополит Діонисій уділив слово для „привітання“ редакторові „прекраснаго религіознаго журнала „Свет Істіни“ — Комаревичеві. І ось цей тип, витаючи Митрополита з титулом „Блаженного“, звернувся до нього і присутніх ніби „от імені православнаго населенія города Владіміра“ (цікаво, хто його уповноважував?) з закликом— „зделать пардок в нашей православной русской (!) церкві“. „Давольно—розходився він: безабразія і хуліганства украінствующих смут'ялов, каторие вносят смуту в нашу церковь і разчленяют ейо“. А далі закликав, щоби в церкві „бил только єдиний русскій церковнославянскій язик, а не какоє то базарноє наречіе“, щоби розпочати рішучу боротьбу з українізацією церкви, заборонивши українське богослуження навіть в тих парафіях, де досі правилось по українськи, а дальше поширення українізації не тільки заборонити, але винних капрати—духовенство позбавляти парафій, а „заблуканих овець“—мирян—одлучати від церкви. Нападаючи далі на Український Церковний З'їзд в Луцьку. Комаревич закінчив свою мову закликом „спасать єдіную русскую (!) церков от насілій т. зв. українцов, которие ето єдінство разбівают“ Під тон отакої мови відбувся і цілий отой З'їзд—„Собраніе“.

Після Комаревича виступали протоєреї Туркевич, Павліковський, Рогальський і ин. в такому-ж дусі, доказуючи, що тільки „церковнославянскій язик“ може бути в церкві, як священний, а т. зв. „украінской язик ія'ять із употребленія в церкві, как язик базарний, так і школах, как непанятний“ (?), Виговорювали всякі брехні на Украінский Церковний З'їзд, український рух взагалі і його провідників.

Всім цим панам дав гідну відповідь, балакаючи один на весь З'їзд по українськи, пан-отець Пащевський, який не побоявся сказати їм правди ввічи. Між иншим о. Пащевський розправився як найкраще з тими, що виступали проти української мови в церкві, доказуючи їм фактами й історією инших народів і церков, що кожний нарід, коли бажає, може молитись Богу своєю р і д н ь о ю мовою. Сам я—каже о. Пащевський—жадних заборон відправляти Службу Божу по українськи не послухаю і не злякаюсь жадних репресій. Виколите—каже, мені очи, я буду правити по українськи на п а м я т ь і жадні аргументи ваші мене не переконають в противному... Я глибоко переконаний і це раджу всім і Вам, Владико, мати на увазі, що спасіння нашої церкви перед грядучою бурею, яку ви панове, сієте, і народнім гнівом, тільки в тому, щоби скрізь в місцевостях, замешкалих праославним українським населенням і де того українське населення бажає, була введена українська мова в богослуженні, школах, релігії. Цей шлях єдиний, що може врятувати церкву нашу від потрясень, немивучого розколу і инших небажаних наслідків. Промови п. о. Пащевського, виголошені з чуттям дійсного українського душпастиря і патріота не були безперечно без враження, але не могли спричинитись до зміни настроїв і вислідів З'їзду. Правдиві і щирі слова правди відбились о голови зібраної чорної сотні мов горох од стіни. Резолюції ухвалено такі, яких треба було московській чорній сотні.

Резолюції цього московського зборища остільки цікаві, що вважаємо потрібним подати їх до загального відома без змін, в російській-же мові, як вони складені.

„Резолюціи Волынскаго Епархіальнаго Собранія 16 іюня 1927 года по вопросу об украинизаціи богослуженія и церковно-приходскаго строя.

Комисія послѣ всестороннаго обсужденія вопроса об украинизаціи богослуженія и церковно-приходскаго строя, находит необходимым установить:

1. Что богослужебним языком должен быть только я з ы к ц е р к о в н о с л а в я н с к і й (принято единогласно, кромѣ одного голоса);

2. Украинизація церковно-приходскаго строя, понимаемая как требованіе выборности духовенства и Высшей Церковной Власти является неканонической, а потому совершенно недопустимой в Церкви, могущей ввергнуть Ее на путь политических страстей и борьбы;

3. Просить Высшую Церковную Власть о скорѣйшем изданіи исправленных переводов богослужебных книг и слова Божія с паралельными текстами на церковнославянском и украинском языках для школнаго и домашняго употребленія;

4. Просить Высшую Церковную Власть образовать Комиссію из духовных и свѣтских компетентных лиц для совершенія переводов и исправленій существующих переводов слова Божія и богослужебных книг на украинскій язык (?).

5. Ознакомившись из постановленія Митрополитальнаго Совѣта, а также из выслушанных докладов о грозном положеніи Богословской науки в Волынской Духовной Семинаріи при пользованіи исключительно украинским языком без допущенія русских книг, настойчиво просить подлежащія Государственныя власти о непремѣнном введеніи

посол Сноуден зголосив різку декларацію, в котрій заявляється, що робітнича партія буде боротись всіми доступними її засобами проти закону.

Релігійна боротьба в Мексику.

В Мексику вже довший час ведеться страшна боротьба між урядом з одного б ку і католиками та католицьким духовенством з другого. Все з-за того, що католики не хотять погодитись на роспорядження уряду в справі церковного майна. В місцевости Телюка одного молодого чоловіка прибили до хреста і розстріляли. В другому місці католицького священика обляли бензиною і живцем спалили. В самому місті Мексику запроторили до вязниці 17 священників. Після відставили їх на цвинтар і поставивши рядом над гробами (могилами), розстріляли. Деяких з них поховано живцем. Не даром мексиканські відносини війшли вже в поговірку.

Цікавий штрайк.

Професори Париської Сорбони (університету) заштрайкували з причини неодержання платні. На іспити з 320 професорів явилось до університету тільки 100.

Революція в Бразилії.

Аргентинські газети повідомляють, що в південній Бразилії вибухла військова революція. В часі крівавих боїв між повстанцями і державним військом згинуло 50 жовнірів.

ЮЛІЙ СЛОВАЦКІ.

В ці дні Польща святкувала велике національно-культурне свято: вона спровад ла з цвинтаря в Парижі домовину з мощами одного з найславетніших своїх письменників Юлія Словацкого. Словацкі належить разом із Адамом Міцкевічом і Зигмунтом Красінським до „великої трийці" польських геніїв-поетів. Усі вони жили в часах другого та третього розподілів Польщі, всі творили на еміграції і відтіль підтримували польського духа. Коли Красінські є найглибший думкою, а Міцкевич найширший розмахом поетичного натхнення, то Словацкі найчуткіший у сфері почувань і найкращий — поетичною формою. Зокрема для нас, українців, Словацкі теж найсимпатичніший: походючи з українських етнографічних земель (з Кремянця на Волині) він не дихав ненавистю до українства (як нпр. польський повістяр Сєнкевіч), та навпаки, у своїх творах українські мотиви прибирав у романтичні краски, що підкреслювали лише українську красу. Його відома драма „Мазепа" не трактує щоправда, про великого гетьмана, як українського національного героя, зображаючи його радше як гарного меткого молодця на панському дворі, але й теж не знеславлює Мазепи — а це теж у Поляків рідкість! Словацкі був у протилежність до своїх суперників —щирим демократом і ганьбив польску „шляхеччину".

Народився Ю. Словацкі 4 вересня 1809 року в Кремянці, де його батько був професором кремянецького ліцею П сля повстання в 1830 році виїхав закордон, де пробув до кінця життя. Помер 3 квітня 1849 року в Парижі, де й поховано його. Його домовину перевезено морем і потім рікою Віслою аж до Варшави. Відтіль потягом відвезено до Кракова, де зложено в печерах Вавелю, поруч із польськими королями і ин. польськими національними героями. Всюди, кудою проїзжала домовина з тлінними останками Словацкого, відбувалися великі урочистости, які досягли свого вершка в Варшаві і Кракові. В Варшаві промовляв над домовиною президент Польщі Мосціцкі, а в Кракові марш. Пілсудскі. Свого часу поляки плянували перевезти т ло Словацкого до Кремянця, його родинного міста й поховонити його на горі Боні.

Коли то ми доживемо часів, у яких зможемо здвигнути в Київі високо над Дніпром наш національний Пантеон і скласти в ньому мощі всіх тих наших великих ге роїв меча і пера, які добували Україні волю тіла і духа, і яких кости нині розсіяні по ріжних цвинтарях чужого далекого світу?!

ДОПИСИ

Свідомість бере верх.

(с. Тараканів на Дубенщині).

Дня 19 м. м. відбулися і в нас вибори делегатів до гмінного зібрання. Виборча комісія складалася в нас з учителя Мочульського, яко голови комісії, п. Карповича, єдиного поляка на ціле село, та солтиса Віктора Сабади, який, як кажуть, продав у свій час усіх тараканівських псів гицльові, так що після візити того „пана майстра", на ціле село лишилося тільки два пса.

Відкриваючи збори, голова прочитав щось по польськи, чого ніхто з присутніх не второпав, а після цього сказав коротку промову по українськи, яка мала бути витлумаченням перечитаного, а рівнож і вступним словом. Заледви вспіли роспочати перевірку присутніх виборців як усі заметушились і з криками „пожар"! рушили з хати. Горіло обійстя члена виборчої комісії п. Карповича; згоріла клуня та хліви, а в огні загинуло скілька штук товару.

Вибори відбулись після погашення пожежу; обрано делегатами людей чесних та поважних, які певно старатимуться, аби до гмінної ради війшли такі люде, що боронимуть своїх виборців перед сваволею окремих чинників, якої допускалися до сього часу всякі наказні „урядовці".

Пан солтис Сабада дуже хотіли аби й його було обрано, та кожний собі думав: „А нуж бо й з нами він потім те зробить що зробив з собаками!", та й не вибрали. От так часом, але завсіди, буває з тими, хто шукає панської ласки і добуває її коштом громади. Нововибрані делєгати напевно за цим не пожнуться!

Бувалий.

Бути мудрим не значить уміти вичисляти величину місяця, а знати свої обовязки до дітей, до сусідів, до народу.

Джон Рескин

С. Шайно, пов. Ковель.

Свято Ів. Франка

В неділю 12 червня наша бібліотека читальня святкувала роковини смерти нашого великого письменника Ів. Франка. В вечері о год. 8 в школі розпочалось свято рефератом, який прочитав секретар Ковельського Т-ва „Просвіта" С. Наумлюк, в якому він дуже яскраво з'ясував присутнім „Хто був Ів. Франко, як він жив і за що ми його шануємо". По скінченню реферату співав хор під проводом Гр. Ланця, місцевого дяка; хор виступав в національних костюмах, що робило дуже приємне враження. Дуже гарно проспівано пісні: „Чорнушка душка", „Ай у лузі червона калина", „Горлиця" і дует „Де ти бродиш моя доле", виконавцями того були Ав. Костючик і Ю. Шум; дует на домагання публіки співано два рази. По співах продекламовано кілька віршів Ів. Франка і відіграно п'єсу „Чорт не жінка", жарт в одній дії. Після вистави хор ще проспівав кілька пісень. Свято закінчилось о год. 12. Слід подякувати як регентові, так і цілому хорові за їх старанність і працю.

елянин.

Теж порядки.

Поміж селами Шайно-Паридуби іде трактова дорога, якою опікується Ковельський Соймик. В двох верстах від Паридуб є невеличка гребля, яка від самої весни є в такому стані, що проїзжаючому конечно загрузнуть коні; щоб вилізти з цієї пропасти, приходиться випрягати коней і намочившись майже по пояс, розбирати на частини воза і виносити. Податки дорогові то мусимо платити, а за це маємо таку гарну дорогу... Соймик о стані цієї дороги знає і мовчить.

Може хоч цим шляхом довідаються про це ті, кому слід і вплинуть на те, щоб дорогу направлено.

Д. Ю.

Присилають „Свѣт Истины"

(с. Гуменики на Рівенщині)

В останній час до нашого села стала напливати безплатна література під назвою „Свѣтъ Истины". Голосна назва, але мізерний зміст журнальчика, писаного московщиною, викликає один сміх і омерзіння. Ми радимо редакції „Свѣта Истины" краще направляти свою писанину до Ісакіївського Собору в Ленінграді. Там уміють читати по „расейські" та й привітають належно отой „Свѣтъ". Наше-ж село більше любить читати українську книжку чи газету, а тому за перші числа названого журнальчика дякуємо, але далі просимо не присилати.

Селянин.

с будущаго учебнаго года изученія русскаго языка (!!) как обязательнаго в Семинаріи наравнѣ с украинским;

6. Во многих мѣстах Волыни, как требованіе украинизаціи церковно-приходскаго строя, так и различныя другія настроенія в области земельной, церковно-хозяйственной, економической и правовой вызываются отсутствіем опредѣленнаго, признаннаго Правительством статута Православной Церкви в Польшѣ, а потому просить Правительство о скорѣйшем утвержденіи представленнаго Высшей Церковной Властію Статута, который унормирует жизнь Церкви. Из состава Съѣзда избрать особою делегацію для личнаго представленія Центральному Правительству соотвѣтственной просьбы;

7. Епархіальное Собраніе просит Его Блаженство обратить архипастырское вниманіе на ненормальное положеніе Волынской Духовной Семинаріи, гдѣ возобладало политиканство (?) и гдѣ вслѣдствіе етого ведется не надлежащее воспитаніе людей, подготовляемых к пастырскому служенію;

8. Волынское Епархіальное Собраніе с чувством глубочайшаго возмущенія узнало, что на Луцьком украинском съѣздѣ 5-6 іюня 1927 г., ложно называемом церковным, состоявшимся с разрѣшенія Правительства, в присутствіи его представителя и при наличіи категорическаго воспрещенія Высшей Церковной Власти было допущено неслыханное, в нецензурных выраженіях, оскорбленіе Главы Православной Автокефальной Церкви в Польщѣ, Его Блаженства, Блаженнѣйшаго Дионисія, Митрополита Варшавскаго и Волынскаго и всея Православныя Церкви в Польщѣ. Оскорбленіе Главы Церквы Собраніе считает оскорбленіем чести и достоинства всей Православной Церкви в Польщѣ, равно как и всѣх Церквей, находящихся с ней в братском общеніи. Собраніе, свидѣтельствуя о всегдашнем и неизмѣнно лояльном отношеніи Православной Церкви в Польщѣ к польськой государственности, не может примириться с таким актом нелояльности в отношеніи ея и единогласно постановило выразить по сему поводу свой протест. Подобные Съѣзды на дальнѣйшее время недопустимы. Собраніе находит необходимым просить Правительство запретить смутьянскую дѣятельность организованному Луцким Съѣздом особому комитету, имѣющему пребываніе в одном из городов Волыни, и возникшим в разных мѣстах отдѣлам этого Комитета, как разрушителям существующаго церковнаго порядка, а всему населенію Волыни объявить через приходских священников в храмах и разъяснять постоянно, что эти комитеты ведут по порученію Луцкаго Съѣзда свое дѣло во вред Православной Церкви и подлежат Церковному Суду, а потому ни в какія сношенія с ними не входить и никаких распоряженій и постановленій от них не принимать и не исполнять;

9. Касаясь вопроса отношеній к тѣм приходам, в которых украинизація богослуженія уже введена, признать совершенно необходимым: а) обращеніе ко всему Православному народу Волыни Его Блаженства, Блаженнѣйшаго Діонисія, Митрополита Варшавскаго и Волынскаго и всея Православныя Церкви в Польщѣ, с окружным Архипастырским посланіем, выражающим ясно пожеланія Его Блаженства о прекращеніи церковнаго раздѣленія и дальнѣйшаго развитія украинизаціи богослуженія и церковно-приходскаго строя, б) постепенное введеніе в эти приходы явнаго представленія всей гибельности стремленія к разрыву с прежней своей тысячелѣтней исторіей через отверженіе славянскаго языка, а также связи с другими Православными славянами, в) изданіе брошур и листовок, выясняющих всѣ историческія неправды, введенныя украинизаторами у отравившія душу народа, г) образованіе при каждой церкви братств для поддержанія церковно-каноническаго строя и богослужебнаго церковно-славянскаго языка;

10. Во Владимир Волынском Соборѣ богослуженіе совершать только на церковно-славянском языкѣ."

Хай кожний, що прочитає собі ці стрічки, застановиться, над питанням: на що,—на яку таку силу опіраються остатки москалів на наших землях, що осмілюються отаке творити?-Ад-же народ тут весь український!... Адже москалів тут—як кіт наплакав!... Адже всі оті московські резолюції призначені для переведення в життя серед українців!... Як вони сміють?!...

Відповідь на це одна: московська чорна сотня—це трупи, для яких теперішність не істнує. Вони живуть минулим, де право було їх, де „мужик" був тільки на те, щоб слухати, де сильною опорою для них була посіяна ними народня темнота. Вони й тепер рахують, що та стара народня темнота їм поможе.

Хай рахують, їхне діло. Наше завдання—розвіяти темноту народню. Разом з темнотою счезне з наших земель і робота московської чорної сотні.

Можемо запевнити отих спільників темноти, що на темноті в теперішні часи інтересу не зроблять.

Віра—життя,
сумнів—смерть.

Рамакрішна

З українського життя в м. Турійську.

Як в життю окремої людини бувають знаменні події, що приносять її відміну настроїв, вражінь та переживань, так і в життю загалу, громади. Відчуло подібну зміну вражінь, і українське громадянство м. Турійська 13 VI б. р.

Ще в 1921 році з ініціятиви свідомого українського громадянства тут засновано бібліотеку—читальню—філію ковельського повіт. т-ва „Просвіта". Хоч психольогічно й відбивались впливи У. С. Д. П. на просвітянах, проте в укладі життя громадянства, за винятком перш майського виступу та помітного зацікавлення молоддю соціяльними проблемами—особливих різкіх змін не було. Протягом кількох років, просвітянами хоч і не узгіднений, та все ж до певної міри відчувався один напрям в просвітянській праці. Та з часом „славнозвісних" сельробівських виступів весною цього року, а вже й не без вини ковельських однодумців, помічається між турищанами розбіжність думок що-до напряму поведінки та різкі ухили від національних вимог в бік ворожих українству—московсько-сельробівських залицянь.

Правда — симпатиків-космополітів було й є лише кілька безграмотних одиниць, що не виявляють з себе жадної вартости, але ж маючи підпору з боку де-яких просвітян повітової „Просвіти"—отих кілька (чотири особи) одиниць своєю антинаціональною поведінкою заставили всю більшість свідомого громадянства відколотись і базуватись на грунті здорової думки української національної культурно-освітної праці.

Безперечно симпатії т-ва „Просвіта" на боці „своїх" же, а це видко хочби з факту невидачі драматичній секції української національної молоді дозволу на вистави в днях 12 і 13.VI б. р. в Турійську, дохід з чого призначено на будівлю памятника на могилі незнаного українського козака на місцевому цвинтарі. Не поділяючи думок, чи не визнаючи цінности заміру Турійської національної молоді, рада т-ва „Просвіта" в наспіх зібраному складі чотирьох „патріотів" відмовила видати дозвіл хоч і мала вже його надрукованого і підписаного старостовом, не дивлячись і на персональну згоду п. посла Підгірського—дати дозвіл. Не вблагали турищане заст. голови т-ва Стронського. Не дав дозволу, бо сельроб П-й і К-о з Турійська запротестували.

Гурток національної молоді звернувся до відділу Укр. Центр. Комітету про виклопотання дозволу хоч на реферат та одну виставу, що й було одержано від староства.

На день 13.V б. р. драматичний гурток національної молоді запросив до Турійська п. о. Івана Губу для відправлення панахиди по св. п. Симонові Петлюрі і освячення свого помешкання бібліотеки-читальні. До того треба додати, що в Турійську, де є три церкви, ще ніколи й не чули громадяне української служби та співу в церкві.

П. о. Іван Губа відправив тут ранню службу літургію і потім панахиду по С. Петлюрі при співах мішаного хору під проводом п. М. Калинчука, а літургію—проспівав церковний хор, теж по українськи під проводом п. Ждановича. Між иншим п. Жданович вперше співав в церкві по українськи. Величезна старовинна церква не могла вмістити мирян, стільки було зацікавлених відправою Служби.

Підчас панахиди посеред церкви стояв стіл з портретом С. Петлюри та державним українським гербом, уквітчаним квітами і стрічками національних та жалібних кольорів, а мирянам приколювались жалібні розетки.

„Культурність" де-кого з сельробів і тут проявлялась, вони зривали жалібні розетки, або одмовлялись від них. Простим смертним не дивно, але С-чу і де-кому з космополітів—дуже дивно, що жалібна стрічка могла „принизити" їх сельробівську гідність.

Після відправи панахиди освячено помешкання бібліотеки-читальні гуртка національної молоді присутньої в кількости до 40 осіб обох полів.

Вітаючи здоровий національний і християнський чин молоді, закликав п. о. І. Губа до дружньої братерської праці, несучи в народ світлі зерна правди і любови.

Вечером в салі театру відбувся святочний вечер присвячений св. п. Симонові Петлюрі. З рефератом виступали О. Калюжний на тему: „Симон Петлюра—життя й діяльність" та п. А. Д.—„С. Петлюра—борець за національне відродження українського народу".

Після драматичний гурток під режисерою п. М. Майно поставив п'єсу „Ой не ходи Грицю", яка пройшла з успіхом, під щире захоплення публіки. Дохід з вистави призначено на будівлю памятника на могилі незнаного українського козака і на українських інвалідів.

Хочеться вірити, що т-во „Просвіта" в майбутньому не буде так нерозважно-пристрастно ставитись до національних культурно-освітних справ згаданого гуртка, бо праця його є щирою, національною і громадською, і виявом думки всього українського громадянства м. Турійська, а вчинки просвітянської „аполітичности" невідповідальних одиниць піддаватиме під розвагу старшим просвітянам, не „патріотам" 1927 року.

Незапереченим є фактом, що цю подію українське громадянство м. Турійська (день 13 VI б. р) буде памятати довго.

А. О.

Спекуляція на почуваннях віруючих.

В свому часі в нашій газеті ми помістили замітку про обновлену ікону на хут. Більові на Рівенщині. Тепер довідуємось від тих, що побували на місці обновленої ікони, про деякі подробиці.

До ікони почали напливати маси народу. Як обчислено в день Вознесення, біля ікони зібралось 3.000 людей з ріжних повітів Волині. Побожні богомольці почали складати жертви; — складають гроші, хустки, рушники то що. Зродилась у людей думка збудувати на місці обновлення ікони церкву. З місцевих селян утворився комітет, який на протязі короткого часу вспів закупити 20 тисяч цегли і 60 пудів бляхи. Пороблено ріжні приготовання до будови.

Але вайшлись і такі, що побачили тут можливість „обловитися". Наїхало багато крамарів, почалась між ними навіть гризня за вигідніще місце. Найшлись там і якісь „сестриці", а одна з них, як каже, прислана протоєрєм Павліковським з Луцька, роздає людям кусочки воску (треба тільки признати, що робить це безкорисно, грошей не бере) і приказує, що це ніби од такої, це од иншої хороби, те од пожежі, од голоду, од потопу, од пошестей і т. д. Одним словом — затуманює людям голови.

Проте найгірше показалось тут духовенство, а з'окрема місцевий священник. Одного дня зібралось аж 6 священників, які хотіли перенести ікону до церкви. Селянка, у якої відновилась ікона, на це не погодилась, а богомольці були дуже обурені, що священники явились нетверезі.

Місцевий священник між иншим не хоче відправляти молебнів біля ікони. На Вознесення люде мусіли заплатити священникові **90** золотих за те, що відправив вечірню, а на другий день вони на даремно очікували священника і молилися, як хто умів.

Не беремося оцінювати цілої справи з іконою, але мусимо напятнувати отаку спекуляцію на почуваннях віруючих.

УВАГА!
8-го серпня 1927 року!!!

(Правна перестора).

8 серпня 1927 року, це дата, яку належить добре запамятати тим особам, що **купили перед 1924 роком** землю на підставі домашнього, гмінного чи сільського документу (себ-то—без нотаря) або й зовсім без жадного документу (на свідках) і досі не подбали про належне оформлення справи,— коротко кажучи—не отримали нотаріяльної купчої. Згідно з законом в 2 липня 1924 року усім таким особам служить право звернутися до Суду (окружного чи мирового, залежно од ціни позову) з проханням—позовом про змушення продавця видати покупцеві належну, затверджену старшим нотарем, купчу-кріпость на землю. Право на виточення такого позову вигасає з днем 8 серпня 1927 року. Це значить, що хто до цього дня не роспочне старань в суді про змушення бувшого власника землі видати йому, покупцеві, купчу, той тратить таке право назавжди. Отже— після 8 серпня 1927 року власник землі може судом одібрати землю од такого покупця, недбалого, що до своїх власних інтересів. Обовязком читачів нашого органу та особливо сільської інтелігенції є перестерігти своїх знайомих та сусідів, що набули землю перед 1924 роком без купчої про цю поважну небезпеку.

Треба негайно через нотаря післати до власника землі рішуче домагання видачі купчої кріпости в терміні кількох (3—6) днів і коли він в тому часі не прибуде до нотаря для списання купчої, треба звернутися до адвоката чи доброго правника взагалі в цілях виточення позову і провадження справи.

Чого їм треба?

Не подобається декому, що „Українська Громада" стала на грунті прямолінійности й національної чесности в наших громадських справах і з тої засади виходячи, кинула трохи світла на Луцьке болотце. Не подобається це і якомусь Ф. І. (Федорук Іван?), який з того приводу розливає жалі в „Нашому Життю" (26.VI 27 ч. 26), що мовляв, „статейки шкварять—жалю гідні великі й малі хруні". Дійсно жалю гідний, але отой дописувач, а ще більше жалю гідний був-би Іван Федорук, колиб за буквами „Ф. І." ховалося його призвище й імя.

Замітка Ф. І. в „Нашому Життю" зводить цілу справу властиво до осіб Гр. Гладкого і директора Ковалевського, зачіпаючи між иншим Савицького, щоби їх копнути, а инших—погласкати.

Запевнюємо, що нам ходило і ходить не про осіб, хоч колиб навіть про них ходило, то замітка Ф. І. є тільки виливом нікчемної злоби, або, коли це робота Ф(едорука) І(вана), то це є підленькою вислугою його перед сель-робівським начальством; у цій справі він має найменше голосу. Зазначимо тільки, що перший рік, коли Гр. Гладкий коптів цілими днями в „банці", то тою „банькою" тоді дуже мало хто цікавився, а найменше член Надз. Ради Іван Федорук, що до свого головства в Сель Робі (якого до речи, тепер ніби зрікся) не був ні на одному засіданню Ради. Зазначуємо, що з „баньки" повстав банк, правдий банк, завдяки головним чином праці директора Ковалевського, це дуже добре відомо всім, а вже найпаче членам Надз. Ради Зазначуємо, що фактичним керовником і головним директором Банку, якому й тепер доручено репрезентацію Банку, був і є директор Ковалевський. А найважніще—зазначуемо ще раз, що тут ходить не про осіб, а про засади в українськім громадськім життю. Ті засади були порушені, а цілий ряд фактів примусив і нас у цій справі заговорити. Ці факти відомі і панові Ф. І. і це зовсім не робить чести ні Ф. І. ні його партії, коли вони з тими фактами солідаризуються, або хочби згідні з тим, що дир. Ковалевський своїм звітом з діяльности Банку (поза тим він майже не виступав), або Гр. Гладкий порушенням кількох засадничих і дуже важних справ, які збори рішили позитивно, плели „теревені".

Ми ще не сказали свого останнього слова. Ми є сторонниками направи того, що ще можна направити. Ми й далі твердимо, що туман розвіваеться. Ми певні, що стаття „Подвійна гра" своє зробила, що і подвійній грі, коли ще не прийшов, то прийде кінець. Ми певні, що врешті і ті 800 членів Банку і всі поза ними пізнають хто то „туману напускає".—Зрештою здається нам, що у порушеній справі треба бути доброю тупицею, щоби тягнути нас за язик.

Мабуть важко, щоб згода в нас народилася на світ. Дуже ми незгідливий народ. Кусаємо себе, як коні, котрих б'є візник. Не можуть батага вкусити, так кусають себе. А ми можеб не лиш батіг, але-й погонича запопали; так не хочеться. Ближче свій і на нім згонимо гнів.

Б. Лепкий.

„Товариство Прихильників Освіти" у Львові.

Виділ Товариства подає до відома, що першою українською установою, яка відгукнулася на прохання Виділу прийти новозаснованному Товариству з матеріяльною допомогою є „Народна Гостинниця", у Львові яка на ту ціль жертвувала 100 зол. Кооператива „Маслосоюз" жертвувала 50 зол., Кооперативний Банк „Дністер" зложив вкладку звичайного члена а крім цього вступив в допомічні члени Товариства з вкладкою 120 зол. і жертвував з окрема на цілі „Студенської Громади" 100 зол. В допомічні члени Товариства з вкладкою 120 зол., вступили дальше „Народна Торговля" і „Краєвий Союз Ревізійний".

Виділ Товариства щиро дякує згаданим установам за їх поміч і звертається до всіх українських установ з проханнем прийти новозаснованому Товариству з матеріяльною поміччю, так щоби у новому шкільному році Товариство було в силі приступити до здійснювання своїх завдань, які є: давати українським студентам Високих Шкіл матеріяльну і наукову поміч.

Виділ Товариства.

НОВИНКИ.

Просимо всіх, що стояли близче до самоврядових виборів надсилати нам звідомлення, як проходили вибори, та який їх вислід.

Бережіться ошуканців! Нас інформують з с. Голятина, Берестецької гміни, на Горохівщині: 1.VI ц. р. до с. Голятина приїздив якійсь осібняк-поляк,—Антоні Крочак, що видавав себе за агента польської фірми „Влосьцянін" у Львові (Włoscianin, chrześcianski handel rolnicz. narzędziami—Lwów, на Байках, 27) і пропонував селя-

нам та кооперативі на вигідних умовах (на рати і в борг) ріжне хліборобське знаряддя, як коси, серпи, молотки і т. и. Побирає він завдатки на замовлене знаряддя— одну четверту частину вартости замовленого. Побрані гроші пропиває, а замовлених річей і досі та фірма не вислала, як цей ошуканець обіцяв. Таким чином багато селянського тяжке заробленого гроша пропало. Як зачуваемо, повища фірма оголосила, що цей А. Крочак вже не є її агентом і не має права в її імени виступати. Поліція-ж зі свого боку розписала за ним „гончі листи" і пошукує його. Він десь з того району зник, але в нього лишились посвідки і уповноваження від тої фірми. Ошукanець той так само „накрив" людей і в сс. Звиняче, Мвслині, Новостав і в м. Боремлі.

Подаючи це до загального відома, перестерігаемо селян перед тим і подібними ошуканцями.

Розвязання соймиків і повіт. виділів. — Міністерство внутрішніх справ має намір видати в близчі дні роспорядження про розвязання всіх соймиків і повітових виділів. Вибори до соймиків відбудуться після уконституування гмінних рад.

Митрополит Денис в Дубні. Проїзджаючи з Почаїва, митрополит Денис затримався на кілька хвилин у Дубні та сказав зустрічаючим його „пару теплих слів"; якими закликав „не вносити розладу у православну церкву". Настоятель мійського собору, благочинний о. Соботович, подякував митрополитові за „оборону славянскаво языка", а його слова повторив, бо ліпшого нічого не міг видумати також і староста соборний п. Мещерук. Обидва, очевидно, дякували від імени Дубенського „живого трупа" РНО, бо українці їх здається до цього не уповноважували. Після такого обміну „теплими словами", - Блаженний виїхав до Луцька.

Вийшла з друку VII—VIII подвійна книжка Літер. Науков. Вістника, яка містить м. и. ніде не друковану автобіографію покійного Марка Черемшини, орігінальну белетристику, переклад „Наймички" Г. Зудермана, Ю Липи— Україна в польській літературі, Гончаренка — З новин французької літератури, Д. Донцова— Марко Черемшина і Д. Д.—кінець статті „Жовтень і май" з нагоди річниці майових подій минулого року, бібліографію і пр.

Кримінальна хроніка м. Луцька і повіту.

—В ніч на 9.6 цр. в мешканця с. Городище, торчинської гміни Северина Кордиша вкрадено пару коней вартости 1000 зол.

— 12.6 цр. о год 23 в с. Юзефині, силенської гміни, на жида Мошка Фельдмана напало двох озброєних невідомах осібняків, які по зрабованню в нього 5 зол. втікли в невідомому напрямку.

—В ніч на 18,6 у мешканця с. Озденіж, щуринської гміни, Йосифа Ізевича з замкнутого хліва вкрадено корову вартости 500 зол.

— В ніч на 20.6 в Луцьку в домі Зайковських вкрадена валізка, в якій були передвоєнні векслі на суму 200.000 руб., маеткові папери і понад 1000 зол. готівки.

— Дня 10 цм. до поліції м. Луцька вплинула заява мешканця Варшави Нояха Тейтельбойма, що на його шкоду мешканка м. Луцька Гітля Левінзон привластила 4000 зол.

Обережно зі зброєю.— Дня 14.6 наслідком необережного обходження зі зброєю (мисл, рушницею, лісовим практикантом Зигмунтом Пршепюрковским спричинений вистріл, яким ранено в праве плече і околицю обойчика мешканку с. Клепачів, рожиської гм., Кароліну Кустовську.

Пожежі. — Дня 12.6 о год. 6 ранку підчас бурі вдарив грім в садибу мешк. с. Сенка, тростенецької гміни, Едварда Генсьоровского, від чого згоріла стодола вартости 1200 зол,

— Дня 11.6 о год. 21 в с. Коршові, тростенецької гміни вдарив грім в будинки селянина Єрофея Самчука. від котрого згоріли стайня і магазин. Загальна шкода 1000 зол.

— Дня 14.6 цр. о год. 1-й в Луцьку на передм. Красному, вул Шевченка, згорів дах дому Гольдшмідта Михайла, Причина пожежі невідома.

— Дня 16.6 в садибі мешканця с. Хорохорин, щуринської гміни, Івана Куліша згоріла хата і хатні річі вартости 800 зол.

Втопився. — 17,6 цр. в с. Озденіжі, щуринської гміни, втопився в ставі 18 літній хлопець Тиміш Петрук.

Смерть під потягом.— Дня 10,6 цр. потяг, що їхав з Рожищ до Ковля, наїхав на переїзді на фіру селян с. Тихотина, щуринської гміни Параски і Миколи Ярмолюків, [чоловіка і жінку]. Обоє, а також пара коней згинули на місці.

Наслідки п'янства.-Дня 10.6 цр., повертаючи з Луцька з ярмарку в п'яному стані, впав з фурманки і забився на смерть селянин с. Пілганова, полонковскої гміни, Михайло Бульбенюк.

Біржа на 2.VII.: Доляр амер. 8·90, золото 5 руб.—23·30 зол

Ціни на збіжжа за пуд.: жито — 7·25, пшениця—8·25, ячмінь —6·90, овес—6·00, гречка — 7·00, просо—9·00, ріпак—10·00, лянка—10, вика—4·50, хвасоля 7·50, горох—6·50 мак—20, картоплі—2·00, цибуля— 12. зол.

Цибуля найдешевший лік в господарстві.

Цибуля поліпшує травлення поживи в жолудку. Від неї устає кашель, болі травлення й жолудка, катар кишок, розвільнення. Хто їсть багато цибулі, той мало коли хорує тифом, холерою, або дезинтерією.

Хто їсть тяжко стравну поживу, як горох, фасолю, клюски, той до них повинен домішувати трохи цибулі, щоби жолудок при допомові соку з неї їх легше травив.

Хочете позбутися глистів в жолудку, то наїжтеся сирої цибулі.

Найбільший чирак переїсть вам цибуля й скоро вигоїть вам рану.

Вжалить вас пчола, то натріть це місце сирою цибулею, а не будете чути ні болю, ні не напухне вам тіло. Кождий кровоток з носа спинить вам цибуля змішана з оцтом.

Кажуть, що й лисина поростає від цибулі.

Треба дрібно покраяти кілька цибуль, змішати з пів літри міцної горілки, й добре закорковану фляшку поставити на кілька тижнів на тепле місце, та час до часу сильно потрясти фляшкою. По кількох тижнях перецідити горівку й переховувати в темнім, холоднім місці та потрохи брати й натирати лисину.

Египетське селянське населення, що споживає багато цибулі й п'є багато квасного молока, мимо цього, що лихо віджвлюється й живе в недостатках, майже завсіди доживає глибокого віку 90 до 100 літ. Це здорове ділання цібулі (так само часнику), дається пояснити в той спосіб, що сок сирої цибулі побуджує жолудкові залози до обильнішого виділювання соків і вбиває шкідливі бактерії та нищить гази гнилі.

Цибуля вилічує кашель у людей. Вариться пів кільограма обраної, розкраяної, але так, щоби цибуля держалася разом в літрі води з 8-ма деками меду й 40 деками цукру через три до чотири години. Пізніще цідиться, зливається до фляшок і заживається по чотири до шість ложок денно.

Є ще багато инших недуг, з яких цибуля помагає вилічитись.

(„Госп.-Кооп. Часопис").

Веселий кутик

Наймит: Пане господаре, приїхав згінник і хоче побачити нашого годованого кабана.

Господар: Добре. Скажи, що я зараз вийду.

——

Потішив.

От казала мені жінка: не їдь, бо кобилу втопиш... а я не послухав, та й...

—Не журись, Василю... Що-ж що тії баби на кажуть,-або ж ми їх слухаємо?...

——

Сучасні діти.

Жінка до мужа: Нашому Василькові в грудях так грає як-би на органах.

Мала Оля: Або він поляк?...

Математична задача.

[подав В. Гринь]

В одного поміщика було 40 коней однакової масти, яких він розмістив у 8-х стайнях, які творили боки квадрату [чотирокутника]. В середніх він поставив по 9 коней, а в крайніх по одному так, що сума кожного боку квадрату була 11. [дивись малюнок].

1	9	1
9		9
1	9	1

Одного разу слуга вкрав у нього 4 коні, а решту попереставляв так, що сума всіх боків все таки була 11.

Осмілений тим, що його не зауважено, він крав до тих пір по 4 коні, поки це було можливим. Скільки разів він так крав і яким чином переміщував решту?

РОЗГАДКИ

загадок з ч. 22 „Укр. Громади".

I

Влучної розгадки не надіслав ніхто. Більшість подає, що N скочив у воду сам.

Розгадка: N не скочив у воду ні сам ні не кинув у воду жадної з панночок, бо це був тільки сон.

II.

Влучну розгадку прислав п. Вол. Свідерський з с. Косарів на Дубенщині. Неповну розгадку прислав п. В. Савицький з Млинова на Дубенщині. Инші розгадки невдачні.

Розгадка:

Б	а	н	**д**	у	р	а
Ч	е	р	**е**	м	х	а
Г	р	о	**м**	а	д	а
Д	**е**	**м**	**а**	**г**	**о**	**г**
М	о	р	**г**	а	т	и
П	о	г	**о**	в	і	р
К	р	у	**г**	л	и	й

ПОШТОВА СКРИНЬКА.

М. Токаренко. Вірш не надається до друку.

Рижий, Голоби. Радо помістилиб Ваш допис, але в ньому багато неясного: Хто такий Чижик, де він писав укр. кандидатів по польськи й українськи, які картки і коли ховав до кишені, кому і чому забороняв писати картки кандидатів, на якій листі він був, скільки було всіх голосуючих, врешті який був вислід голосовання. Коли вибори пройшли зле, то що було причиною цього—надужиття, чи несвідомість наших виборців. Надужиття треба подавати фактами і коли такі були, то в законнім терміні постарайтесь внести протест з домаганням уневажнення виборів. Коли доповните допис отими відомостями, тоді помістимо. Додамо, що в громадських справах треба боротися за своє право фактами і триматися при тім засади — менше слів, більше діла.

Читальня в Шайно. Заплачено до 1.V ц. р.

С. Нестеренко, Горохів. Адресу змінемо. Коли бажаєте, щоби на далі, висилати Вам часопис просимо надіслати передплату.

А. Моравець, П'яне. Часопис висилаемо Вам без перерви весь час. Коли не одержуєте—вина не наша. Справтесь в гміні і в солтиса. Винних тягніть до відповідальности як за присвоєння чужої власности або за крадіж. Про кожне неодержання повідомляйте нас.

Філія „Просвіти", Рудка Козинська. Ґазету будемо вислати. Пишемо Вам окр. листа.

Надзвичайні Загальні Збори Горохівської Повітової „Просвіти", які були призначені на 19 червня, відбудуться **3** липня ц. р. в 12 год. дня з тим самим порядкам нарад.

Рада Товариства.

Підрахунок „писанки" на „Ріну Школу".

Повітові Кружки „Рідної Школи", инші українські установи та громадяне, які досі не зложили підрахунку за збірку чи, жертвеність з нагоди „писанки" на „Рідну Школу" за 1927 рік з приділеної области,—зроблять це негайно а найдалі до 5 липня 1927 р, подаючи громаду, установу, гурток чи особу, які занялися збіркою і квоту з зазначенням, куди обернено гроші. Адресувати: „Рідна Школа"—Львів, Ринок 10.

Списи, які увійдуть до Головної Управи „Рідної Школи" по 5 липня ц. р., не будуть поміщені в друкованому виказі сьєгорічної „писанки" на „Рідну Школу". Очевидно, як би до тої пори готівка не була ще відіслана, то прохаємо надіслати її до тогож речинця.

Головна Управа „Рідної Школи".

Одинока Українська Торговельна Школа у Львові

ул. Корняктів Ч 1 III поверх приймає від 28 червня до 3 липня 1927 г. вписи

молоді обох полів а саме:

I. Таких, що покінчили 7 кл. всенародної школи, або 3 кл. ґімназійні до:

1) трилітної школи, або 2) на річний курс для дівчат.

II. Абітурієнтів (ток) середніх шкіл на однорічний курс торговельний.

III. Особи з торговельною освітою, або кооперативною практикою на:

1) тримісячний або 2) річний курс кооперативний.

IV. Таких, що покінчили бодай 4 кл. народні на піврічний курс.

У школі і на курсах є обовязкова наука кооперації і практика в шкільній кооперативі.

До впису треба предложити метрику і послідне шкільне свідоцтво. Тоті, що довший час до школи не ходили, предкладають ще свідоцтво моральности.

Вписове виносить 5 до 10 зол. одноразово, а місячна оплата 20 зол. з тим, що пильні і убогі можуть в міру фондів Школи дістати знижку або звільнення від оплати.

Ученикам (цям) Школи прислугує право на залізничу знижку ціни їзда і зворот шкільної оплати признаний дітям державних і автономічних службовиків.

При письменнім запиті треба долучити оплачену і заадресовану коперту.

Вписи також 30-31—VIII.

Управа.

Видавець Сенатор М. Черкавський

Drukarnia F. Richtera Łuck

Відповід. редактор С. Вишнівський.